

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Z. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	500 դր.
Վեցամսեայ	250 »
Յռամսեայ	150 »
Արտասահման արկ.	70 ճր.

Բաժանորդագրութիւն կ'սկսի ամեն ամսոյ 1 եւ 15ից

100 ՓԱՐՍ

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
Arévélian Mamoul,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ ևազախական

100 ՓՄՐԱ

ԵԿԵՂԵՑԻ ԵՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Ե.

Եկ ծ է ժամանակը, որ Հայ եկեղեցական իշխանութիւնը ընկրկում մը ունենայ, իրաւարանական տեսակէտով զէպի իր կ'ընտրեն և իրաւասութեան հին ու բնական սահմանները, վերստին գտնելու համար իր կոչումին և կրօնական նպատակներուն արժանի գործունէութեան գաւառը:

Անտրանայի և դժբաղդ իրականութեան մը առջև կը գտնուինք այսօր, այդ իրականութիւնը սա է, թէ եկեղեցին և ժողովուրդին միջև խզում մը, ամուսնացում մը գոյութիւն ունի այսօր: Այդ խզումը շատ հիմնական պատճառներ ունի: Այդ պատճառները չափազանց շատ են և կ'ընտան. և պէտք էր ամբողջ իմաստասիրական ուսումնասիրութիւն մը կատարել երեսն քիչերու համար ժողովուրդի մը գոնգուսածային հոգեբանութեան այս ոլորտներէն բոլոր գրեզները: Հոս տեղը չէ սակայն, գրասենեակի այդ մանրակրկիտ ուսումնասիրութեան, մենք պիտի բաւականանանք հոս գծիով զխտար երևոյթները: Այն գրգռողականներուն, որոնք հետզհետէ ամբողջացնին կրօնքէն ու եկեղեցիէն ժողովրդական իրաւներ:

Այս խզումի ամենազգլխուար պատճառներէն մէկն է եղած սա, թէ եկեղեցին հետզհետէ նուազ գրեզեցու ժողովրդական խտեբով, և կամ վարժու եղաւ: Ընտել հետաքրքրել անոնց ճակատագրովն ու սոսկ եւ այ կեանքին ընկերակիւն տառապանքովը նախնական եկեղեցիին կից սերկանացներ, հիւրանոցներ, հիւանդանոցներ և անկեղանոցներ կային, սահմանուած ժողովրդական միջոցաբարութեան գործին: անոնք փակուեցան հետզհետէ, և ժողովուրդը թողուեցաւ իր բազմին, անոք անմիջապէս անտիրական Եկեղեցին նոր մակարածութեամբ մը գիմեց ժողովուրդին նպատակ ուղիով, բայց երբէք միջնորդութեան և եզրայրական օգնութեան արժող չարձ մը չկազմակերպեց: Կամ ինչպէս կ'ընէ Ալէքսիս Բէյ, իր Հայրենիէ Հոգին գործին մէջ, «եկեղեցականութեան մեծամասնութիւնը, չափազանց մտոցաւ թէ աղքատները, անձառանգեաները, և ժողովուրդին են եկեղեցիին ճշմարիտ գանձը: Եւ այդ գանձը չափազանց անտեսեցին» (էջ 91): Եւ այլուր կը գրէ. «Ողորմութեան առաջին պատճառն է եղբարութեան և արդարութեան օգին Եկեղեցիները վայրօր չմղեցին ընկերական անարդարութիւններու դէմ, մարդը չպաշտպանեցին գրամագլուխին դէմ, և այնպէս ցոյց տուին թէ տեսութիւնէ կրօնցոյցած են աւետարանի ընկերական առաքելութիւնը, սահմանափակուելու համար զուտ վարդապետական և կրօնական ուսուցումի մը մէջ: Այն առին գոնգուսածները, հարստահարուած՝ Ժամանակակից գոյութեան բարդ պայմաններէն, պաշտամունքներէ հեռացան իրեւ պահպանողականներէ, և հետեցան հակաքրիստոնէութեան... վրտակար հովիւներու... որոնք իրենց կը խոտանային աւելի թօշակ, նուազ աշխատանք, և, պարտապիտակներ մը տակ, և անընտանիք ու անհայրենիք աշխարհի մը մէջ, ոչնչութիւնով սահմանափակուած մարութիւններու գրախտ մը»:

Ալէքսիս Բէյի կրօնքէն մասնանշուած ընկերակիւն այս պատճառները անշուշտ բաւական չէին պատրաստելու խզումը ժողովուրդներու և եկեղեցիներու միջև: Ընկերական պատճառներուն վրայ պէտք է աւելցնել նաև հոգեբանական պատճառներ, քանի որ ընկերական խզումը փոքր խնդիր չէ միայն, այլև բարդակտի, այլ և հոգիի Եկեղեցին մտոցաւ կրօններու յառաջդիմականութիւնը, և իր բանաձևած փոփոխութիւնը և ձէտերով ուղից ինքզինքը բուն պատարիկ նոր գարիբ ժողովուրդներուն որոնք հիներէն չափազանց հեռացած էին իրենց մտածելու, ըմբռնելու, և զգալու իրենց կարողութիւններով, և որոնք զէպի նոր ազատութիւններ կը գիմէին: Հին ձէտերով ու փոփոխութիւններով ժողովուրդի մը, կը նշանակէ արգիլել ջանալ անոր վերելքն ու յառաջդիմութիւնը: Եւ այնպէսով եկեղեցին ինքզինքը իր յարաբերական ներկայացուց յառաջացող սերունդներուն Այս պարագային, խզումը չափազանց բնական պէտք էր ըլլար: Ժողովուրդին յառաջագէտ մտածումները գնահատել չզիտոցող կամ իր փաներ ջանացող եկեղեցի մը փտտելու յիմարութիւնը չկրնար ապրիլ ժողովուրդ մը: Որովհետև կրօնքն ու եկեղեցին մէկն են այն ազգակներէն, որ ժողովուրդի մը բարօրութեան, երջանկութեան, մտաւար և բարոյական քը կը քաջակերին Եկեղեցին չզգաց, թէ մանկութեան և ապտութեան քը մէջ բոնարարուած ու այսօր մեռած փոփոխութիւն և ձէտերու տեսակէտի չէր սնուցանել արդիական միտքերու քաղմտաբանութիւնը: սխալ ըմբռնեց յայտնութիւնը (revelation), միշտ հիմերէն իր տուած դատապարտելի կայունութիւն մը, անոնց խորհելու թէ թիւն իսկ յառաջդիմական հանգամանք մը առած էր Մամուրի վերջ ինքզինքը աւելի կատարեալ ցուցաբերել ջանալով Քրիստոսը:

Երբորդ պատճառը կրօնական ուժացումին ժողովուրդը քարոզած ուսուցումին, և ապրած կեանքին հոկոսակող հոգիին հարստութեան գէտ հոլածանք քարոզեց, բայց հարստութեան նողկանքը քարոզող եկեղեցին իր ներքին խզումովն իր արտաքիններուն վաճառեց, և ազգային այդ շնորհաբաշխութիւններուն մէջ: Ըստ իս ինչ հարստութեան գէտ հանուած հալածանքը, քան յառաջդիմութիւն կայ, և ո՛չ քաղաքակրթութիւն պէտք է իր օժանդակութիւնը, աշխատակցութեան ուսուցումին և անոր արդար բաշխումի գլուրդ մը շատ աւելի պատեհութիւն և պահպանութիւն թեամբ զբաղելու, եթէ զինք

Մանուկներու մեր ժողովուրդին համար, վերջին տարագրութեան պատճառով կրօնական գրեզումը անսկիզբիւր կատարեալ եղաւ, շնորհիւ սպառնակեցեցականութեան մը տղա ժողովուրդին ներքին և արտաքին: Ռամիկը հաւատացած էր, թէ Աստուած կամ Քրիստոս զինքը պիտի փոխէին իր դժբախտութեան օրերուն: Դժբախտութիւնը եկաւ, բայց փոխիչը չ'երեցաւ: Եւ երբ Միջագետքի մեր արբախոյզ գործունէութեան ընթացքին, անագ մ'մըն ալ կուզէինք գիմումը ընել իրաւացած կրօնը քրիստոնէական զգացումներուն: Մայաչի բողոքական ազգիկ մը սպաւ կը պատասխանէր. «Ո՞ր էր ազգի քրիստոսը, երբ իմ հայրս մայրս, եզրայրներս խողոզեցին ծուկիս վրայ: ա՛յ մի՛ խօսիք անոր մասին»: Ո՞վ է պատասխանատուն, ո՞վ է յանցաւորը, այս դժբաղդ կացութեան, այս քայքայուած հոգեբանութեան, եթէ ո՛չ եկեղեցին, որ հոգեբան չիւնէր ամենապատուար և ամենազոքաբեր գործը յանձնեց եկեղեցականութեան մը, որ կազմուած էր մեծ մասամբ անակոցած վաճառականներէ, իրենց ապարէզին մէջ յաջողութիւն չ'գտած վարժապետներէ ու փաստարաններէ, ծոյլերէ, պարտաբոյժներէ, ժամկոչներէ ու լուսարարներէ, և որոնք իրենց ստանձնած պաշտօնին ոչ բարձրութիւնը կ'ըմբռնէին, և ո՛չ ալ այդ բարձրութեան յարմարելու արժանիքը ու էին:

Այս պայմաններու տակ եկեղեցական ապարէզը ընդգրկող պաշտօնէութիւն մը եկեղեցիի և կրօնքի գաղտնի վրտակէ զուտ ուրիշ ծառայութիւն չէր կրնար մատուցանել: Այս ամենը արդէն գրած և հրատարակած հմ 15.20 տարիէ ի վեր:

ՄՈՒՇԵՂ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՆԱԾԵՆԵՐՆ ՄԵՑ

Արարա՛...
Այսինքն հայ կեանքերու, թանկագին կեանքերու զհարեթութեան մը յիշատակարանը:

Արարա՛...
Յոյսերու, երազներու, խառնումներով ու ապահովութիւններով երաշխաւորուած և խրախուսուած անձնագոնութեան մը տարեկարծը...:

Արարա՛...
Հայ կարիք Լեզենականներու քաջութեան ու նուիրումի սրբալոյս մը, ուսկից սկիսապիշ յառած իրենց սկսնարկը՝ մշտնապատ հարիզէն անդ՝ անձկակարօտ փնտրելով Տարբերակաւ յաշխուսեալ...:

Արարա՛...
Ընկիւնը Հայ գինեքի ու պանծալի մը, որոնք կ'սրբուան միտքովն իմացող յուսումնաւորները:

Փայտակալի ու գրեթէ զոգափարն ու անյեղի մտտեկտուրը, որովհետև անկարելի է չընդվզիլ, չըմբոստանալ և պատեհ ժամուն փոխվելի մը պատրաստակամութեամբ առգորուած չըլլալ...:

Արարա՛... Որ սահմանուած է կարգախօսը գտնուելու մեր վրէժխրեղիբ հոգիներուն...:

ԵՍ

ՄՏԱՄԻՆ ՊԱՏԿԵՐ

Մտախօսութիւններու քաջութեան ու նուիրումի սրբալոյս մը, ուսկից սկիսապիշ յառած իրենց սկսնարկը՝ մշտնապատ հարիզէն անդ՝ անձկակարօտ փնտրելով Տարբերակաւ յաշխուսեալ...:

ՎԱՐՇՍՎԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Նկատելով որ պոլիտիկական վիճակը այժմ բոլորովին հեռացած է վարչա- վիճակից, պատերազմ. նախարարը հրամայում է որ քաղաքին պաշտպանութեան համար վերջերս կազմուած պահակախումբերը ազատ արձակուին:

ԳԱՐՁԵԱԼ ՄԵԾ ԺՈՂՈՎ

Որոշուած սպայականները որոշած են այս անգամ կրկին մեծ ժողով մը գումարել էրդրուելի մէջ. որուն պիտի նախագահէ նոյնիման Մուսթաֆա Բէմալ:

Մ. ԼՅՅՏ ԴՕՐԴ ԵՒ ՍՈՎԻԵՏՆԵՐԸ

Ռուսի. յ հետ առևտրական յարաբերութիւնները վերակերտ խնդրին առ- թիւ Մ. Լոյտ ձորձ խորհրդակցութիւններ կատարած է Մ. Մ. Քրասնիի և Քա- միլէֆի հետ: Մ. Քրասնիի խորհրդակցութեանց արդիւնքը իր կառավարութեան հարգողիւ համար մեկնեցաւ Լոնտոնէն: Մ. Քրասնի տակաւին Լոնտոն կը մնայ և կը կարծուի թէ Սովիեթներու պո- տասխանը բաւարար նկատուած է: Անիշխակէս որ Մ. Քրասնի վերադառնայ լանակցութիւնները պիտի վե- րակարգուին:

ՆՈՐ ՇՐՈՒՄԻՆ ՄԸ

Հոռովէ կը տեղեկացնեն թէ Բիսանէլի լիտան վրայ նոր հրաբուխ մը ժայթքած է, շատ հեռուէն մասին ու ծուխի ամպերը կը տեսնուին, ծծուկի բարկ հոտ մը տարածուած է ամբողջ շրջակայքները:

ԱԶԳԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգերու ընկերակցութիւնը յառաջիկայ շաբաթ որ Բարիդի մէջ ժողով պիտի գումարէ: Ժողովը գլխաւորաբար պիտի զբաղի, ըստ նէոյիի դաշնագրին, Պուլկար և Յոյն ազգաբնակչութեանց փոխանակութեան խնդրով:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԶԻՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գերման կառաւարութիւնը 200 միլիոն նուէր և մրցանակ խոստացած է, որպէսզի ժողովուրդը իր գէնքերը յանձնելով, երկրագործութեամբ և ուրիշ օգտակար աշխատութիւններով զբաղի: 1 500 000 պատերազմական հրացաններ, հազարաւոր զնդացիներ և տասը հազարաւոր ատրճանակներ կան ներկայիս գերման ժողովուրդին ձեռքը: Իւրաքանչիւր հրացանի համար 100 մարք, իսկ իւրաքանչիւր զնդացիի հա- համար 200 մարք նուէր խոստացուած է յանձնողներուն:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ֆրանսացի գերիներու խնդրին առթիւ ֆրանսական կառավարութեան կողմանէ Պոլշէվիքներուն ուղղուած ծանուցագրին մասին խօսելով «Քան» հե- տեւեալ կերպով կը ներկայացնէ Ռուսիոյ դէմ Ֆրանսայի հետեւած քաղաքա- կանութիւնը: «Ֆրանսա կը փափաքի Ռուսիոյ վերականգնուելին և Ռուս-Ֆրանսական բարեկամութեան վերահաստատման Այդ նպատակին հասնելու համար էր որ Ֆրանսա ճանչցաւ Ջոր. Վրանկէլի կառավարութիւնը, և պատրաստ է ի հար- կին Պոլշէվիքներու դէմ գործողութեանց սկսելու, որպէսզի որոշ ժողովուրդը ազատի իր բանտապահներուն ձեռքէն: Այս քաղաքականութիւնը միայն զգացումի վրայ չէ հիմնուած, այլ նաև երկար փորձաքննութիւններ հաստատած են անոր իրաւացիութիւնը»:

ԲՕԼՕՆԻՍ ԵՒ ԼԻԹՈՒՆԻԱ

Լիթուանո-Քոլոնիական պատմութիւնը ցոյց տուած է որ, անկարելի է խնդրի մը մասին համաձայնութիւն գոյացնել, երբ շահագրգռողներէն մէկ կողմը միայն կատարելապէս տեղեկ է խնդրին: Վէճին պատճառն այն է որ, Լիթուանացիները չեն ճանչնար 1919ին գրծ- ուած սահմանադրութիւնը, առարկելով որ այն ժամանակ իրենց հաւանութիւնը ստացուած չէր: Քոլոնիական կառավարութիւնը դիտել կուտայ որ իր գիտնոր- ներուն կողմանէ գրաւուած Օկոսթովո քաղաքը սահմանազուլիսին վրայ է, սա- կայն Քոլոնիոյ կը պատկանի: Մինչդեռ Լիթուանական կառավարութիւնը կա- մաւոր անգիտութիւն ձեռնարկով կը պնդէ թէ չի ճանչնար այդ սահմանազը- լութիւնը:

ԳԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Գեսպաններու խորհուրդը Մ. Բալէտիկի նախագահութեամբ նիստ գու- մարելով Գերմանիոյ կողմէ եղած կարգ մը խնդրանքներու քննութեամբ զբա- դած է: Գերմանիա արտօնութիւն խնդրած էր պահակախումբեր կազմելու համար որոնք իրը թէ, պիտի հսկէին Արևելեան Բրուսիա ապաստանած Ռուս փախըս- ապականներուն վրայ: Գեսպաններու խորհուրդը նկատելով որ, Գերման կառա- վարութիւնը այդ գերիներուն վրայ հսկողութիւն կարենա կատարելու չափ ոյժեր ունի, մերժեց նոր պահակախումբեր կազմելու համար խնդրուած ար- տօնութիւնը: Գեսպաններու խորհուրդը մերժեց նաև Սիլէզիոյ մէջ պատուիրակութիւն մը զրկելու համար, գերմաններու կողմէ եղած առաջարկը: Ժողովը իր յաջորդ նիստին պիտի շարունակէ խորհրդակցութիւնները:

ՎԻՆՆԵԼՄ Բ. ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Գերման ազգային սպային միութիւնը Թաննէնպէրի պատերազմին առ- թիւ հեռագիր մը զրկակած էր նախորդ կայսեր, որու ի պատասխան վիլհելմ Բ. Հեռահաղորդութիւն յայտնելով հետեւեալը պատասխանած է: «Մեր Հայրենիքը, արդեօք պիտի կարենա՞ր վերստին տեսնել Թաննէն- պէրը»:

ՏԱՆՑԻԿԻ ՀԱՄԱՉՆՅՈՒԹԻՒՆԸ

«Քան» կը տեղեկացնէ թէ Քոլոնիոյ և Տանցիկի միջև տնտեսական նոր դաշնագիր մը ստորագրուած է որ Հոկտ. 31էն սկսեալ գործադրութեան պիտի դրուի Այս Համաձայնութեան տրամադրութեանց համեմատ, Քոլոնիական կա- ռավարութիւնը Տանցիկ քաղաքին պարենաւորման համար պիտի շարունակէ արմաթք. գետնախնամը, և ուրիշ անդրողները առաջ պայմանաւ որ Տանցիկ յանձնուած բոլոր ուտեստեղէնները միմիայն քաղաքին բնակչութեան պէտ- ջերուն գործածուին:

ԳԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ

Դանուբի միջազգային յանձնախումբը՝ որ իր նիստը յետագած էր, որ- պէսզի անգամները իրենց պատկանած կառավարութեանց հրահանգները ստա- նան, անցեալ որ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան չէ՛քին մէջ նիստ գումարած է: Յանձնախումբը տեղեկացաւ, Յունական Ռուսական, Սերպո Պոսովաթո- Սլովէական, հակառակադիրներուն: Այս գանձաւն առաջարկներուն վիճարանութեանց տեսն հետեւելիք ուղ- դութեանց մասին կարծիքի փոխանակութիւններ տեղի ունեցած են: Ֆրանսական պատուիրակութեան կողմանէ առաջարկուած ազատ նաւար- կութեան սկզբունքի մասին, որոշուեցաւ յառաջիկայ նիստին վիճարա- նութիւնները շարունակել:

ՈՒՔՐԱՆՈՅ ՄԷՋ ԸՍԲՈՍՈՒԹԻՒՆ

Հէլսինկիֆորէ հասած տեղեկութեանց համաձայն, Ուքրանական ըմբոստու- թիւներ մեծ համեմատութիւններ առնել սկսած է: Յեղափոխականները էքսթէրիւսալա, և Նիքոլայէվ քաղաքները գրաւուած են, Օտէսար հետ Պոլշէվիքներու յարաբերութիւնները կարուած են:

ԻՏԱԼԿԱՆ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՆԵՐՈՒՆ ԱՌՅԻ

Իտալիոյ մէջ պատահած վերջին երկրաշարժներուն առթիւ Մ. Միլրան ցաւակցական հեռագիր մը ուղղած է Իտալիոյ վարչապետ Մ. Ճիոլիթիին: Նմանապէս կոմս Միֆորցա ևս, այդ առթիւ հեռագիր մը ստացած է, Գեր- ման արտաքին գործոց նախարար Մ. Ֆոն Սիլոնաէ:

ՌՈՒՍՕ-ԲՕԼՕՆԻՍԿԱՆ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Կարգ մը երեւոյթներ կը հաստատեն թէ, շուտով կարելի պիտի ըլլայ Ռուսո Քոլոնիական հաշտութիւնը ստորագրել: Ռուսական պատուիրակութեան նախագահը յայտարարած է թէ, Սովիեթ- ներու կողմանէ ներկա յայտուած 15 կէտերը վերջնական չըլլալով՝ կարելի է անոնց շուրջ վիճարանել:

ՍԵՐԳԵՐԸ ԱՎԳՆԻՈՅ ՄԷՋ

Թիրանաէ կը տեղեկացնեն թէ Սիպրեր իրենց յառաջխաղացումը շարու- նակելով արլանական բազմաթիւ զիւզեր ու քաղաքներ գրաւած են:

ՌՈՒՍ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԸ

«Քան» ի մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, Քոլոնիոյ հետ հաշտու- թեան բանակցութիւնները կատարող Ռուս պատուիրակութեան նախագահը Հիթլերանցի ըլլալուն համար հրաժարեցուցուելով՝ անոր տեղ փոխանորդ նը- շանակուած է Մ. ժօֆո:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐԸ ՏԱՆՑԻԿԻ ՄԷՋ

Նախապէս Տանցիկ եկած Ամերիկեան մարտանաւերէն զատ, այս անգամ ալ «Մարա» օժանդակ մարտանաւը և մէկ քանի հատ թորփիլահալածներ եր- կաթ նետեցին Տանցիկի շուրջերուն մէջ:

ՌՈՒՍ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

«Ճլօնայէ Տիթալիա» Իտալո-Ռուսական յարաբերութիւններուն մասին խօսելով կը հաւատէ թէ՛ Քիէթրօքաւ շոգհանով Օտէսա փոխադրուած 4000 ռուս զիւրիներ Պոլշէվիքներու կողմանէ անմիջապէս Քոլոնիական ճա- կատք զրկուած են: Ուրիշ գիտնորները դիտել տուած են որ իրենք հինգ տարիէ ի վեր զրո- կուած են իրենց հայրենիքէն: Սովիեթները բնու մախի չեն բրած անոնց դիտու- ղութիւնները և իրենց հրամանը գործադրելու համար, գլխաւոր ընդդիմադիր- ները հրացանի բռնած են:

ՊՐԻԻՔՍԷԼԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

«Պոսիլէ Տայթոնիկ» կը տեղեկացնէ թէ Պրուքսէլի համաժողովին Գերման պատուիրակ նշանակուած են Տօքթ. Պերկման, և Ռոյխսպանքի փոխ անօրէնը Մ. Ֆոն Կլազենար: Խորհրդակցանքէն Փոն Լէնց և Ֆոն Քաուֆման քննիչ նշանակուած են:

ՀՐՊ. ԲԱՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

Ի ՅԱՐԿԱՆՍՍ ԱՐԱՐԱՅՐ ՔԱԶՐՈՒՆ ՆԱԽԱԿԱԶՈՒԹԵԱՄԲ Ս. Գ. ՀՆԶԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԻԶՄԻՐԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒԴԻ 19 Սեպտ. 920 Կէր-է Ժամը 10Գ. (Կ. Մ.) Սէպտէ (Նախին Սթրէլի Գրաքին Մէլ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻՆ

ԸՆԿ. ՏՕՔ. ՏԵՐ ՊԱՂՏԱՍՍԵՐԱՆ Եւ ակտուար գործիչ

ԸՆԿ. Մ. ՅԱԳՐԿԵԱՆ Նիւթ ունենալով 1. Հայկական հարցի ներկայ վիճակը 2. Կուսակցու- թեան գիրքը հանդէպ մեր կառավա- րութեան, բանակին, փ խառութեան և Կիլիկիոյ

Մանթ. — Մուտքը ազատ է. կը խնդրուի ճշգրտաբար ըլլալ. հանգան- կութիւն բացարձակապէս չպիտի լլ- լայ:

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԱԶՅԻՌՈՒԹԵԱՆ

ՄԵԾ Վ.Ա.ՃԱՌԱՍՏԱՆՆԵՐ Լ ՈՒ Վ Ր Ը ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 20 Սեպտ. 920 Օ Ք Ա Ջ Ո Ն Ամէն տեսակ սպրանքներու և մասնաւորաբար ձման եղանակի յա- տուկ ճաշակուոր սպրանքոց:

15 ՕՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՅՈՒՆՊԵՆ ԼԵՂՈՒՆ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻՔ ԼՈՍ ՏԵՍԱԻ այնքան անհամբ- րութեամբ սպասուածգիրքը՝ ԵՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵՂՈՒՆ 15 ՕՐՈՒՆ ՄԷՋ ԽՕՍՍԵԼՈՒ ՊԵՐՋ ԵՒ ԳՈՒՐՈՆ ԵՂԱՆՍԵ Լայնախօս թէ թրքախօս ամեն հա- յու անհրաժեշտ ԽՆԱՐՈՒՍՏ.ԳԻՒՐՈՒՍՈՅՑԱԺԱՆԱԳԻՆ ԳԻՆ 30 ԼՐՈՒՇ Հրատարակութիւն ՉԱՐՔՕՆՔ ՀԱՅԿ. ԳՐԱՏԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԱՄԻՐԵԱՆ ԷՓՆՆՈՐԱԾ 1883ԻՆ

ՏՊԱՐԱՆԱՅ մէջ կը տպագրուին գրքեր, գրքոյկներ, տետրակներ, յայտարարու-
թիւններ, հարստանկան ճրագիրներ, զեկուցատուներու ձեռագրներ ևն.

ՏՊԱՐԱՆԱՅ մէջ կը տպուին նամակաղլուխներ, պատմարաններ, հայուցեցեցե-
ներ, բնկաւորներ, վերջապէս փոփոխուած մը վերաբերեալ ամեն տեսակ
տպագրական գործեր:

ՏՊԱՐԱՆԱՅ մէջ կը տպուին տեղեկագիրներ, երկրորդներու նամակ-հրատար-
գրքեր ստանկներ և վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամեն
տեսակ գործեր:

Ամեն յեզուէ շԱՅԵՐԵՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ, ԱՆԳԼԵՐԵՆ, ՅՈՒՆԵՐԵՆ, ՅՈՒՐԲԵՐԵՆ

ՏԵՄԱԳՆԵՐՈՒ ՊԵՏՊԻՍՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆ ՏԵՄԱՆ ԿՈՅՆԵՐԵՍ

Մամար եւ խնամեալ գործ սրտան գիներու վրայ
Տպարանս յայտարարեմք մինչև կես զիջել
խնդրանքներու համար

Վ Ճ Ա Ր Մ Ո Ւ Ն Բ Վ Ա Ն Ի Ի Կ

ATLANTIC ASSURANCE

COMPANY,
7 9,
CORNHILL

LIMITED.
LONDON.
E. C. 3.

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԴԵՐԿԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ
ԲՉԻՐ, ԲԱՆՈՎ ԲԵՆՏԻՄԱՆԱԿՈՒՆՈՒՆ ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻՂ

Փնտուեցէք ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼԸ

ՓՈՆ ՄԱՐԵՒԻ ԳԻՄԱՅ Պ ԳՈՍԹԻ ԼՐԱԿՐԱՎԱՃԱՆՈՒ ԽԱՆՈՒԹԷ

ՕԹՕՄՕՊԻԼ ՖԻՍԹ

ԵՒ ՈՊԱԻ ԱՄԵՆԷ ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ
Ֆիսթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ կ'գրանեն 1,300,000 քառ. մէթր տարածութիւն մը:
Ֆիսթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ կը գործածեն 50,000 գործաւոր:
Ֆիսթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Համաձայնական բանակներու յանձնած են 60,000 կառք
եւ 15,000 մօթէօր:
Ֆիսթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ չեն վախճար որ և է մրցումը որովհետեւ իր օժտակալ
ներն բոլորովին կը պատրաստին իր գործարաններու
էջ ինչպէս նաև իր կառքի կազմածները:
Ֆիսթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ կ'չինեն պերճանքի օժտակներ ամեն ուժով և ամեն
տիրապրով: Քամիներ, Մօթէօր և Քանոթ, Մօթէօրներ ամեն
յործի համար, Երկրագործական սայլեր և մեքենաներ են: ևն.:

ՅԹԱԹԻ մեծ հակգրուան (կարած)
ԲԱՐԱԼԷԼ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 262 (Քլժ արեւելէ Գլխայ)
Նորածեւ գործատեղիով նորոգութեանց, ներկի ևն.

ԱՄԲՈՂՉ ԳԻՇԵՐԸ ԲԱՑ

Հնգրոյս: Բաժանորդներու շնորհ: Մեծ մեծք բնակարաններու և
Դաստակարաններու շէնքերու շէնքի համար: Բնակարաններու
Օթօմօպիներու ընդհ. ընկերութիւն
Ֆ. Ա. Ֆի Գործակալութիւն
ՖԻՍԹԻԼԻ ԶԱՆԱՐԾԻ ԼԱՆԾԻ

Փ. — Գլխայ	424	140
Լ. Գլխայ	88	140
Ն. Գլխայ	8	340
Բ. Գլխայ	5	940
Հ. Գլխայ	1	40
Պ. Գլխայ	1	3940
Վ. Գլխայ	37	2640
Զ. Գլխայ	425	
Ս. Գլխայ	114	
Տ. Գլխայ	8	2040
Չ. Գլխայ	5	2040
Լ. Գլխայ	2	4640
Տ. Գլխայ	72	
Լ. Գլխայ	1	3140
Ք. Գլխայ	19	40
Ֆ. Գլխայ	508	
Ս. Գլխայ	431	

Տարեկան բաժնեկցիին 700 քր.:

ԱՊՊՆՈՒՄԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կրակի դեմ.
NATIONAL UNION SOCIETY LTD.
CENTRAL INSURANCE
LONDON

Ծովային.
PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD.
LIVERPOOL
Դիմելի մանրամասնութեանց համար.
ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԱՐՈՒՆ ԸՄԿԵՏԸ ՏՆՅԱՆՏ ԼՕՅՏ ԶՕՐՃ ԿԵՆՍԱԳՐԱՎԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԳԼՈՒՆ ՏԱՆԵՐՆԵՐՈՐԳ Մ. ԼՕՅՏ ԶՕՐՃ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ

Բոլոր այս պատճառներուն համար
Մ. Լօյտ ձօրձ վարչապետին հետ իր
կատարած բանակցութեան ատեն,
հոգ կը տանէր որ ազգին ազգան օգ
տակար հանդիսացող այդ մեծ յար
գուն արժանապատուութիւնը չի վի
րաւորէ:

Սակայն պատերազմի վարչութեան
կողմակիցութեան մէջ փոփոխու
նէր ընելու պէտքը կենսականորէլով,
Մ. Լօյտ ձօրձ անասան մնաց, այս
խ գործն ատիւ ան ոչ մէկ զիջողու
թեան յանձնառու եղաւ, որովհետե
կը հայրենիքին շահը խնդրող տար
կող ըլլալը, այն ատեն Մ. Լօյտ ձօրձ
ա եւնափօր զիջողութիւն մը իսկ չէր
ընդունիր, ան հաւատացած և համոզ
ուած էր որ, պատերազմի զեկալա
րութեան և անօրէնութեան մէջ փ
փոխումներ մտքընկեղ միտքն կարելի
պիտի ըլլար հայրենիքը փրկել:

Բայց Մ. Լօյտ ձօրձ շատ լաւ ըմ
բանած էր որ մէկ մարդ մը անկտրոզ

պիտի ըլլար միևնոյն ատեն թէ խոր
հրդարանի ուղղութիւնը և թէ՛ այդ
նոր կազմուելիք մարմինն ազգութիւ
նը տալ, մանաւանդ որ պատերազմին
ամբողջ պատասխանատուութիւնը այդ
մարդուն վրայ պիտի իյնար:

Մ. Աքրուիթ ճանչցուած էր որ
պէս խորհրդարանական ամենամեծ
լէպը մը միևնոյն ատեն ան սզգային
մեծ զէմք մըն էր: Մ. Լօյտ ձօրձ կը
խորհէր անոր տառապելիլ խորհրդա
րանի և երկրին վարչութիւնը զեկա
վարելու շարունակութիւնը, էսկ նոր
կազմուելիք պատերազմական խոր
հուրդին նախապատուութիւն յարձեղ
տարրեր պաշտօնակցի մը:

Այս ատիւ Մ. Լօյտ ձօրձ բնա
ւաքէն չէր անցնիր այս նախապատ
ութիւնը ստանձնել՝ երբ առաջին ան
գամ Մ. Աքրուիթ գինքը այդ խոր
հուրդին նախապատ նշանակեց, և ար
գարե շատ քիչ ժամանակ վերջը ե
րեւան եկաւ որ նոր յատակագիծը

գործադրութեան զննու համար, ա
մենակարող մարդը բնորուած էր:
Ամեն մարդ գիտէ թէ Մ. Լօյտ
ձօրձ գրուելը կերպով իր տեսակէտ
ները պարզեց Մ. Աքրուիթի, որուն
հետ յաջորդ երկու օրուան ընթացքին
երկար վիճարանութիւններ ունեցաւ:
Այս վիճարանութեան ատեն ասա
լարկներուն մանրամասնութեանց մէջ
փոփոխութեք եղան թէև, սակայն իր
մեծ զիծերուն մէջ ան անփոփոխ մը
նաց: Այս բոլոր խնդիրներու ժամա
նակ, կարգ մը կէտերու մէջ Մ. Աք
րուիթ կը հակառակէր Մ. Լօյտ ձօր
ձի, որովհետեւ այս մեծ մարդը իր
բոլոր էութեամբը սահմանադրական
մը ըլլալով՝ սերտօրէն կապուած էր
անզու ազատութեան անսկզբութիւնն
րուն:

Պարզաբան կան աւանդութեանց
մէջ մեծցած և անոնցմով անած ըլ
լալով՝ ան բնաւ չէր հանգստութիւն, որ
կուսակալութիւնէն անջատուող նոր
կազմակերպութիւն մը հակակռի
նութեամբ կառավարութեան գործերը
նմա՛ օրինակ պարագայ մը բնաւ իր
նախընթացը չունէր:

Միևնոյն ատեն անընդա հասկնա
լի է որ, իր անձնակիւն զիրքին հա
մար չէր որ Մ. Աքրուիթ կը հակա
ռակէր Մ. Լօյտ ձօրձի առաջարկու
թեանը, այլ որովհետեւ այդ առաջարկ
(Շար)